

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ТАЪЛИМ, ФАН ВА
ИННОВАЦИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ**

**МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ, НАУКИ И
ИННОВАЦИИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН**

**БУХОРО ДАВЛАТ ТЕХНИКА УНИВЕРСИТЕТИ
БУХАРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ**

**«ЗАМОНАВИЙ ЖАМИЯТНИНГ БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШИ УЧУН
ФАН ВА ТЕХНОЛОГИЯЛАР»**

**«НАУКА И ТЕХНОЛОГИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ
СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА»**

**МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
(2025 год 25-26 апрель)**

БУХОРО - 2025

Ташкилий қўмита аъзолари

Члены организационного комитета

доц. Сиддиқова С. – раис

проф. Низомов А. – ИИ ва ИБ проректор, раис муовини

доц. Курбанов М.Т. - “Озиқ-овқат маҳсулотлари технологияси ва сервис”
кафедраси мудири, масъул котиб

Дастурий қўмита аъзолари

Члены программного комитета

Исабаев И.Б., Джураев Х.Ф., Мажидова Н.К., Олтиев А.Т., Гафуров К.Х.,
Кулиев Н.Ш., Нарзиев М.С., Хаитов Р.А., Бахриддинова Н.М., Фозилов С.Ф.,
Амонова З.М., Ахмедов В.Н., Тоиров Б.Б., Махмудов М.И., Эргашева Х.Б.,
Юнусова Г.С., Йўлдошев Ш.С., Шарипов Б.З.

В сборник включены материалы Международной научно-практической конференции **«НАУКА И ТЕХНОЛОГИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА»**, проведенной 25-26 апреля 2025 года в Бухарском государственном техническом университете. Материалы основаны на последних достижениях науки и технологии. Сборник рекомендован к печати научно-техническим советом Бухарского государственного технического университета.

Тўпламда 2025 йил 25-26 апрелда **«ЗАМОНАВИЙ ЖАМИЯТНИНГ БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШИ УЧУН ФАН ВА ТЕХНОЛОГИЯЛАР»** мавзусидаги Халқаро илмий-амалий конференцияси материаллари киритилган. Конференция материалларининг охирги ютуқ ва муаммоларига асосланган. Тўплам Бухоро давлат техника университетининг илмий-техник кенгаши томонидан нашрга тавсия этилган.

contribute to the further development of effective ways for future teachers to effectively use innovative technologies. possible.

References:

1. N.N.Sidiqova Basis of formation of pereonyms in linguistics International Journal of Social Science & Interdisciplinary Research ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 Том 12 Страницы 126-128 Дата публикации 2023/4/30
2. N.N.Sidiqova Using modern technologies in teaching foreign languages. International Journal Of Social Science & Interdisciplinary Research ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429. Том 12 Страницы 8-9
3. N.N.Sidiqova Effective methods and techniques for developing foreign language skills using Song and poetry. Дата публикации 2019 Журнал Достижения науки и образования Номер 6 (47) Страницы 44-45 Издатель ООО «Олимп»
4. Matukhin, D. L. (2011). The professionally-oriented Foreign Language Teaching of Students of non-Linguistic Specialties, Language and Culture, 2(14), 121-129

TALABALARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI

Xojiyeva M.S.

Buxoro davlat universiteti tayanch doktoranti, O'zbekiston

E-mail: muxlis2311@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada ta'lim sohasida raqamli texnologiyalarning o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Hozirgi kunda raqamli texnologiyalar jamiyat hayotining aksariyat jabhalariga singib bormoqda, ta'lim tizimi ham bundan mustasno emas. Maqolaning asosiy maqsadi raqamli texnologiyalar imkoniyatlaridan kelib chiqib, o'quv jarayonini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlarini aniqlashdan iborat. Elektron ta'limning ijobiy tomonlari tahlil qilingan holda, ta'lim tizimiga yangi maqsadlar qo'yadigan, ta'lim jarayonining

tuzilishi va mazmunini o'zgartiradigan kompleks yondashuvni talab qiladigan raqamlashtirish shakllari ko'rsatib o'tilgan.

Kalit soʻzlar: Raqamli texnologiyalar, ta'lim, sun'iy intellekt, ustuvor yo'nalishlari, kompleks yondashuv, raqamlashtirish shakllari .

Hozir biz hamma joyda raqamli texnologiyalarning foydalanish jarayonini ko'ryapmiz va ta'lim ham bu yo'nalishda to'g'ri yo'ldan ketmoqda. O'qituvchi zamon bilan hamnafas bo'lib, zamonaviy gadjet va texnologiyalardan mohirona foydalanmoqda.

Bugungi kunda ta'lim taraqqiyoti juda tez rivojlanmoqda va o'zgarmoqda. Deyarli har daqiqada sayyoramizning turli burchaklarida o'zgarishlar, yangilanishlar sodir bo'lib, har bir kunimiz kuchli axborot oqimi ostida kechmoqda. Axborot oqimi va hajmining ko'pligi hayotning har bir lahzasi va joyida – o'qish jarayonida, uyda, ishxona va hatto dam olish vaqtida ham ta'sir etmoqda. [1].

Talabalar raqamli texnologiyalar bo'yicha malakasini oshirish uchun turli imkoniyatlarga ega, jumladan, kurslar, veb-seminarlar va seminarlar. Ushbu sohada o'zaro tajriba almashish va yangi metodlarni ommalashtirish maqsadida o'qituvchilarning zamonaviy texnologiyalarni qo'llashdagi ilg'or uslublarini baham ko'radigan tanlovlar tashkil etiladi. O'qituvchining texnologik bilimi qanchalik keng bo'lsa, darslar shunchalik qiziqarli va rang-barang bo'ladi.

Bugungi kunda ta'limda foydalaniladigan zamonaviy raqamli texnologiyalar juda xilma-xil bo'lib, ular quyidagi asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

- O'quv jarayonini boshqarish tizimlari (LMS): Moodle, Google Classroom, Canvas kabi platformalar o'quv materiallarini joylashtirish, topshiriqlar berish, baholash, talabalar bilan muloqot qilish va o'quv jarayonini kuzatish imkonini beradi.

- Video-konferensiya va vebinar platformalari: Zoom, Microsoft Teams, Google Meet kabi platformalar onlayn darslar o'tkazish, masofaviy ta'limni tashkil

etish va mutaxassislar bilan uchrashuvlar o'tkazish uchun ishlatiladi.

- Interaktiv doskalar va proyektorlar: Darslarni yanada jozibador va dinamik qilish uchun interaktiv doskalar, proyektorlar va boshqa multimedia vositalaridan foydalaniladi.

- Virtual va kengaytirilgan reallik (VR/AR): VR/AR texnologiyalari talabalarga virtual muhitda tajriba orttirish, obyektlarni 3D formatda ko'rish va o'quv jarayonini yanada amaliy qilish imkonini beradi.

- Sun'iy intellekt (AI) asosidagi texnologiyalar: adaptiv o'rganish tizimlari, chat-botlar va boshqa AI asosidagi texnologiyalar ta'limni shaxsiylashtirish, talabalarning individual ehtiyojlariga moslashtirish va o'qituvchilarga qo'shimcha yordam berish uchun ishlatiladi.

- Raqamli o'quv resurslari: elektron darsliklar, onlayn kutubxonalar, video darslar, audio materiallar va boshqa raqamli resurslar talabalarga keng ko'lamli o'quv materiallariga kirish imkonini beradi.

“Kompyuterli o'qitish metodikasining boshqa bir muhim xususiyati – o'qitish jarayonining barcha bosqichlari, jumladan, yangi o'quv materiallarini tushuntirish, takrorlash, umumlashtirish, talaba (tinglovchi)larning fan bo'yicha erishgan bilim, ko'nikma va malakalarini tekshirishda namoyon bo'ladi. Bunday jarayonlarda kompyuter talaba (tinglovchi) uchun turli vazifalar, xususan, pedagogik, ta'lim vositasi, ta'lim ob'ekti, o'zaro muloqot hamkori kabi funktsiyalarni bajaradi. Shu bilan birga bilimlarni baholash va ularning tegishli standart va talablarga mosligi monitoringini tashkil etishdagi afzalliklari uning o'qitish tizimiga keng joriy etilishiga sabab bo'ldi.” [2].

Shu o'rinda aytish joizki, zamonaviy axborot va kommunikatsiyalar texnologiyalar an'anaviy ta'limning o'rnini bosmaydi, aksincha, uni to'ldiradi, o'qituvchi va talaba o'rtasidagi o'zaro munosabatlar uchun yangi imkoniyatlar yaratish, ta'minlash o'quv materialini taqdim etish vositalarini tanlashda ijodkorlik erkinligi tomonidan shakllantirilgan ta'lim sifatining o'sishiga benihoya katta hissa qo'shadi.

Zamonaviy mutaxassis - fanlararo aloqalarni chuqur biladigan fanlar chorrahasida joylashgan mutaxassis. Ushbu yondashuv pedagogikani ham o'z ichiga oladi. Pedagogikaning talab qilinadigan o'zgarishlarining ochiq muammosi uni axborot texnologiyalari bilan birlashtirishdir [3].

Axborot texnologiyalarining kundalik hayotga chuqur kirib borishi mutaxassislarni xavotirga solmoqda. Biroq, pedagogika uchun bu o'qitish sifatini oshirish omili bo'lishi mumkin [4].

Raqamli pedagogika va sun'iy intellekt (AI) raqamli texnologiyalardan foydalanishni o'z ichiga olgan ikkita chambarchas bog'liq sohadir.

Sun'iy intellekt sohasidagi ishlanmalar tobora kuchayib bormoqda va talabalar rivojlanishining ob'ektiga aylanib bormoqda. Ta'lim sohasida, kelajakda sun'iy intellektga moslashtirilgan ta'lim, o'quv jarayonini shaxsiylashtirish va talabalar faoliyatini baholash uchun ishlatilishi mumkin. AI yordamida talabalar va maktab o'quvchilarining o'quv ma'lumotlarini tahlil qilish va ularga bolaning o'ziga xos ehtiyojlari va qobiliyatlaridan kelib chiqqan holda individual tavsiyalar berish mumkin bo'ladi [5,6].

Shuni esdan chiqarmaslik kerakki, raqamli texnologiyalardan foydalanish har doim ta'limda sun'iy intellektdan foydalanish bilan bog'liq axloqiy va maxfiy masalalarni ko'rib chiqishni talab qiladi. Raqamli texnologiyalar yo'nalishi jadal sur'atlar bilan rivojlanmoqda, taraqqiyotni to'xtatib bo'lmaydi, uning jamiyatga ta'siri faqat kuchayadi. Shu bilan birga, asosiy qarorlarni qabul qilishda tanlov har doim odamda qolishini tushunish kerak.

Xulosa qilib aytganda, raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini tubdan o'zgartirib, uni yanada samarali, qiziqarli va zamonaviy talablarga javob beradigan qilib qo'ymoqda. Ular talabalarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi va ularni kelajakdagi kasbiy faoliyatiga puxta tayyorlaydi. Bundan tashqari, texnologik ta'limni o'zlashtirgan bitiruvchilar sanoat sohasining barcha tarmoqlarida xususiy injiniring, ilmiy tadqiqot va tajriba konstruktorlik bazalarining yanada rivojlanishi, bir so'z bilan aytganda yuqori qiymatli

raqobatbardosh sanoat mahsulotlari ishlab chiqarilishida —drayver rolini bajaradilar.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. British Educational Communications and Technology Agency (Becta), (2004). A review of the research literature on barriers to the uptake of ICT by teachers. Retrieved from <http://www.becta.org.uk>.
2. Begimkulov U.Sh. Pedagogik ta'lim jarayonlarini axborotlashtirishni tashkil etish va boshqarish nazariyasi va amaliyoti. Pedagogika fanlari doktori ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya. - T.: 2007. -305-b.
- 3.Натальсон, А.В. Готовность современной образовательной системы технических вузов к оперативному реагированию на быстроизменяющиеся тренды развития информационных технологий / А.В. Натальсон // Russian Journal of Education and Psychology. – 2022. – Т. 13. – № 4-2. – С. 48-52
4. Хабибрахманова, А.И. Особенности межличностных отношений в диаде преподаватель-студент / А.И. Хабибрахманова, // В сборнике: Внедрение научных исследований в образовательный процесс вуза. материалы II Международного Круглого стола, посвященного Дню преподавателя высшей школы. – Казань. – 2023. – С. 267-270.
5. Эшлиоглу, Р.И. Цифровые компетенции как обязательная компонента высшего образования / Р.И. Эшлиоглу, С.И. Бекетова, Е.А. Салтанаева // Russian Journal of Education and Psychology. – 2023. – Т. 14. – № 2-2. – С. 152-156.
6. Гафиятуллина, А.Р. Проблемы и методы построения индивидуальной образовательной траектории выпускника вуза в условиях индустрии 4.0 / А.Р. Гафиятуллина, Ю.В. Торкунова // Вестник РМАТ. – 2023. – № 1. – С. 37-41.

TANQIDIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

To'xtayeva Munira Omonovna,
Buxoro davlat universiteti,

	TEACHING ENGLISH	
7	Kazakova Dilara Gaffarovna Ilhomov Javohir In'omjonovich INCORPORATING TEACHING METHODS AND CUTTING- EDGE TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH	528
8	Shoyimqulova Makhzuna Shavkatovna DEVELOPING EFFECTIVE INNOVATIVE METHODS OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING TO TECHNICAL STUDENTS	532
9	Ахмедова Гулшод Умарбоевна КОНЦЕПЦИЯ МЕТОДОЛОГИИ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРИНЦИПОВ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ И ЕГО МЕСТО.	537
10	Sidiquova Nozgul Nabiyevna Izzatullayev Ilyor ADVANTAGE OF USING MODERN TECHNOLOGIES IN ENGLISH TEACHING AND LEARNING	542
11	Sidiquova Nozgul Nabiyevna USE OF MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES	545
12	Xojiyeva M.S. TALABALARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RN	549
13	To'xtayeva Munira Omonovna, TANQIDIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	550
14	Sharapova N.A. ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING TA'LIM JARAYONIGA JORIY ETILISHI	559
15	Сафарова Замира Рустамовна ИНТЕГРАТИВНЫЙ ПОДХОД: ВАЖНЫЙ ЭЛЕМЕНТ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА	562
16	N.K.Ibodova Ya.X.Madaliyev LINGVOMADANIY BIRLIKLAR TAHLILI	569
	13- СЕКЦИЯ	
1.	Eshankulov Hamza Ilhomovich Fayziyev Muhridin Bahriddin o'g'li VIDEOTASVIRDAN OB'EKT LARNI ANIQLASH JARAYONIDA DASTLABKI ISHLOV BERISH USULLARI VA ULARNING AHAMIYATI	577
2.	Azamatova A. J. IoT qurilmalari orqali mashinalarni o'rganish(ML) algoritmlari	580
3.	¹ Kosimova X.R., ² Raximov S.B., ² Smanova Z.A. Rux ionlarini sorption-spektrofotometrik usulda aniqlashda alizarin qizil-S ni analitik reagent sifatida qo'llash	584
4.	Xojiyeva M.S. TALABALARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHDA RAQAMLI	588